

توضیح درس به زبان ساده همراه با مثال و نکات مفهومی

نمودار درختی ابتدای هر فصل

پرسش‌های تشریحی کتاب درسی و پاسخ کامل آنها به عکس درس

تمرین‌های تشریحی کتاب درسی و پاسخ کامل آنها به تفکیک هر درس

مسائل کتاب درسی و پاسخ کامل آنها به تفکیک هر درس

خودآزمایی‌های کتاب درسی همراه با پاسخ تشریحی

پرسش‌های چهارگزینه‌ای طبقه‌بندی شده پیام‌نور همراه با پاسخ تشریحی

یک دوره آزمون خودسنجی آخرین ادوار پیام‌نور

به کارگیری مناسب ترین الگوهای طراحی و ساختار آسانی برای عدم خشکی و یادگیری بیشتر

راهنما و بانک سوالات امتحانی

اصول حسابداری (۱)

عبدالکریم مقدم - سید مهدی محمد حسینی - دکتر صابر خندان علمداری

سرشناسنامه	محمدحسینی، سیدمهدی.
عنوان و نام پدیدآور	راهنما و بانک سؤالات اصول حسابداری (۱): توضیح درس به زبان ساده همراه با مثال‌ها و نکات مفهومی ...
مشخصات نشر	تهران: خردمندان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۴۰۴ ص.
فهرست	مجموعه کتاب‌های استاد.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۸-۱۳۹-۸
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
یادداشت	کتاب حاضر راهنمایی است بر کتاب «اصول حسابداری ۱ (رشته حسابداری)» تألیف: عبدالکریم مقدم، علی شفیق‌زاده از انتشارات دانشگاه پیام‌نور است.
شناسه افزوده	خندان، علمداری، صابر.
شناسه افزوده	م. عبدالکریم، اصول حسابداری ۱ (رشته حسابداری)
شناسه افزوده	شفیق‌زاده، علی، اصول حسابداری ۱ (رشته حسابداری)
شناسه افزوده	شماره ۱۴۳، پیام‌نور
شناسه افزوده	Payam Nov 'Jniv' szi'
شماره کتابشناسی ملی	۰۰۳۱۴۸۷

نام کتاب	راهنما و بانک سؤالات اصول حسابداری (۱)
مدیر مسئول انتشارات	مهندس سیدامین
مدیر تألیف	علیرضا مزرعتی
گردآورندگان	عبدالکریم مقدم، سیدمهدی مقدم، یحیی، دکتر صابر خندان علمداری
ویراستار	نرگس شیرازی
مدیر تولید	مهدی سبحانی
ناظر چاپ	سید امیر حسینی
صفحه‌آرا	فاطمه آدیگوزل پور اردبیلی
نوبت چاپ	اول ۹۴
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۱۹۵۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۸-۱۳۹-۸

Kheradmandan Publications

دفتر مرکزی

تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - کوچه نوروز - پلاک ۱۰

تلفن: ۶۶۹۵۹۴۷۴ (خط ویژه)

هر گونه چاپ، تکثیر، یا باز نشر این اثر بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از افست، ریسوگراف یا زیراکس، بر روی هر حامل داده‌ای اعم از کاغذ، سی‌دی یا وسایل مشابه، به صورت متن کامل یا خلاصه شده تحت هر نام اعم از کتاب، جزوه یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثری که بدون مجوز ناشر تولید شده، ممنوع و موجب پیگرد قانونی است.

مجموعه استاد کتاب‌های

به برکت نام اعظم بسم الله الرحمن الرحیم که بی‌نهایت است و لامکان و بی‌زمان، اما به قدر فهم ما کوچک می‌شود! به قدر نیاز ما فرود می‌آید و به قدر ایمان ما راه‌گشا، بیدار را امید و گم‌گشتگان را راه می‌شود... و در تاریکی ماندگان را نور...

روند تحولات اجتماعی در حوزه دانش مبین جایگاه علمی مدرن انسان خردورز است. امروزه، انتشار آگاهی، در قالب اسلوب‌های مدون و دقیق صورت می‌گیرد و تدوین، تعریف، سیاست‌های معین در این حوزه، دسترسی آسان را به اطلاعات امکان‌پذیر می‌نماید. ابزار انتقال اطلاعات به صورت دایره‌وار، راند در تسریع، تسهیل و تکوین امر فراگیری در حوزه‌های دانش بسیار کارگشا باشد. انتشارات خردمندان، به‌مثابه‌ی ابزار انتقال، با تمهید و به‌کارگیری الگوها و شیوه‌های نوین آموزشی مدون در کارگروه‌های تألیف، همواره بر آن است تا برادران نشر آگاهی را آسان و کاربردی نماید. با توجه به نقش و اهمیت جایگاه دانشجویان در عرصه‌ی مدیریت جامعه، نقابری، نکاپوی علمی کارگروه‌های آموزشی ما، در قالب تعریف و تدوین سیاست تألیف، بر آن است تا نیازهای آموزشی دانشجویان، با قرار دادن در الگوهای علمی و دقیق، نظام‌مند و به‌قاعده نموده و به نحو احسن مرتفع سازد. در این رهگذر، استواران خردمندان بر آن است تا خودباوری علمی دانشجویان برای ایفای نقش‌پذیری اجتماعی آنها در عرصه مدیریت را تقویت نموده و در قوام غنای علمی آنان بکوشد، تا گام کوچکی در راستای اهداف بزرگ فرزندان این مرز و بوم که همانا پیشرفت، توسعه و خودکفایی ایران اسلامی است بردارد.

در نظربازی ما بی‌خبران حیرانند
عاقلان نقطه پرگار وجودند ولی

من چنینم که نمودم دگر ایشان دانند
عشق داند که در این دایره سرگردانند

انتشارات خردمندان، در راستای تألیف کتاب‌های آموزشی دانشگاهی براساس نیازهای آموزشی دانشجویان، مبتکر طرح‌های نوین در این حوزه است. امیدواریم با بکارگیری تجارب خود، زمینه‌ساز ترغیب و تشویق دانشجویان عزیز در امر یادگیری شده و رسته باشیم دانشجویان را در مسیر صحیح یادگیری حوزه‌های مختلف آموزشی قرار دهیم.

نگارش کتاب‌های آموزشی با اسلوب‌های دقیق و بدیع علمی با رعایت ظرافت‌های نوشتاری در قالب نثر ساده و روان، بر آن است تا درصدد رفع نیازهای آموزشی دانشجویان برآید. همواره کوشیده‌ایم تا جدیدترین الگوهای علمی در نگارش کتاب‌ها استفاده شود. تغییر نگاه، امری است که در راستای بهبود و ارتقاء شاخص‌های آموزشی و رفع نیازهای دانشجویان در امر یادگیری است. تدوین و اصلاح ساختار، با استفاده از تجربه‌ی اساتید و نظرسنجی از دانشجویان صورت گرفته است. الگوی ارائه شده، تمام مطالب کتاب را در بر می‌گیرد:

۱. الگوهای خلاصه‌ی مطالب: الگوهای خلاصه، ساده، ساختاری متنوع اما ساده دارند. در این الگوها، با توجه به هر درس، الگویی مناسب در طرح مطالب انتخاب می‌شود؛ در گزین این بخش شیوه‌ی طرح مطالب در کتاب اصلی لحاظ شده که در قالب این الگو، روند یادگیری بسیار آسان‌تر می‌گردد.

۲. بانک سوالات: این الگو در قالب آزمون‌های برگزار شده تألیف می‌شود. تقویت خودسنجی در زمان مطالعه، دانشجو را در شیوه‌ی مدیریت زمان، آشناسازی با الگوهای طرح سوالات و انتخاب بهترین شیوه‌ی مطالعه یاری می‌رساند. طراحی سوالات، ضمن در بر گرفتن تمام مطالب کتاب، بر مبنای اصول علمی و شیوه‌ی ارزشیابی تدوین شده که دانشجو را در مسیر صحیح مطالعه قرار می‌دهد. در طراحی بانک آزمون، ضمن صراحت سوالات کلی و مهم، جدیدترین آزمون‌های برگزار شده با درج پاسخ‌نامه تشریحی یا کلیدی ذکر شده است.

۳. کاربرگ‌های متنوع آموزشی: این طرح، ضمن تسریع و مدیریت مفاهیم در امر یادگیری، دانشجو را در مسیر یادگیری هدفمند و آسان قرار می‌دهد.

اگرچه معتقدیم با همکاری شما دانشجویان و اساتید محترم، این انتشارات همواره درصدد بهبود و ارتقای مستمر کتاب‌های خود بوده و پیشتاز نوآوری در این بخش هستیم؛ اما خود را بی‌نیاز از نظرات و پیشنهادات شما نمی‌دانیم. خواهشمند است انتقاد یا پیشنهادات خود را به نشانی mazraati@hotmail.com ارسال کنید.

«موفقیت شما آرزوی ماست»

علیرضا مزرعتی

۶	مقدمه‌ی مؤلف
۷	فصل اول: کلیات
۳۰	فصل دوم: تجزیه و تحلیل معاملات و عملیات مال
۵۹	فصل سوم: ثبت رویدادهای مالی
۱۳۱	فصل چهارم: بسط معادله اساسی حسابداری
۱۸۵	فصل پنجم: تکمیل چرخه حسابداری (گزارشگری رویدادهای مالی)
۲۳۶	فصل ششم: عملیات حسابداری در مؤسسات بازرگانی
۲۸۱	فصل هفتم: تهیه صورت‌های مالی با استفاده از کاربرگ
۳۰۸	فصل هشتم: موجودی‌های مواد و کالا
۳۳۴	فصل نهم: حسابداری اسناد تجاری
۳۶۸	فصل دهم: اصلاح اشتباهات
۳۸۹	پیوست: آزمون خودسنجی

«به نام هستی هستی بخش»

ما بر آنیم، تا در این مقدمه کوتاه نگرشی بر سیر تکاملی سیستم حسابداری داشته باشیم که دانش پژوهان این حرفه را مددی باشد بر شناخت هر چه بیشتر این سیستم پویا که امروزه «زبان تجارت» نامیده می‌شود.

قبل از پیدایش خط و ایجاد جرعه‌های آتش یعنی حدود ۶۰۰۰ سال پیش کودک نوپای حسابداری متولد شد. اسناد و مدارک مکشوفه مربوط به ۲۶۰۰ سال قبل از میلاد مسیح حاکی از آن است که این طفل تولدی بس ساده داشت همچون نشانه‌گذاری بر غارها یا تنه درختان.

در زمان «سومریان» نظام مالی جامع‌تر بود، به اینگونه که کاهنان سومری علاوه بر نگهداشتن حساب درآمدهای حکومتی، موجودی غلات، تعداد دام‌ها و میزان املاک حکومتی را محاسبه می‌نمودند.

در «مصر» باستان از سال ۵۲۵ تا ۵۰۰ قبل از میلاد مسیح بر اجرای طرح‌های ساختمانی کنترل حسابداری نسبتاً جامعی برقرار بود، که استفاده از نیروی کار هزاران نفر در امر ایجاد بنا و حمل و نقل مصالح ساختمانی را در تشکیلاتی منظم امکان‌پذیر می‌ساخت.

شواهد و مدارک به آن آمده، از یونان باستان نوعی کنترل حسابداری را نشان می‌دهد که نمونه‌ای از آن نگهداری حساب معبد «پارتنون»^(۱) است که در لوح ۱۰۰۰ برین «آکروپولیس» حک شده و بخشی از آن تا به امروز بر جای مانده است.

نخستین سکه به عنوان واحد پول، ۷۰۰ سال قبل از میلاد مسیح در «لیدیا»^(۲) ضرب شد و به سرعت استفاده از آن در تمدن‌های باستانی رواج یافت. نقطه آغازین سیستم حسابداری دو طرفه به سراسر اروپا نگارش کتاب «لوکا پاچولی»^(۳) به سال ۱۴۹۴ بود که وی مطالب ریاضی آن را نگاشت و «لئونارد داوینچی»^(۴) در اشکال آن را ترسیم نمود. در کتاب مذکور سه دفتر اصلی عنوان گردید که عبارتند از: الف) دفتر باطله^(۵) که در آن خلاصه‌ی مبادلات به ترتیب وقوع ثبت می‌شد.

ب) دفتر روزنامه^(۶) که اقلام ثبت شده در دفتر باطله به ترتیب تاریخ وقوع در آن ثبت می‌گردید.

پ) دفتر کل^(۷) که حاوی حساب‌های واقعی بود و در هر روزنامه به آن انتقال می‌یافت. از قرن شانزدهم تا اوایل قرن نوزدهم در حسابداری تعدیل بنیادین به عمل نیامد و تنها در اواخر قرن شانزدهم تئوری «سیمون - استوین»^(۸) عنوان شد که در آن مطرح گردیده «در هر معامله لازم است در مقابل هر یک از یک قلم بستانکار وجود داشته باشد.»

از اوایل قرن بیستم که ماشین حساب‌های مکانیکی و الکترومکانیکی رایج شده تحول بزرگی در ابزار کار حسابداری پدید آورد و ایجاد نسل اول کامپیوتر در اوایل دهه ۱۹۵۰ باعث تحول بنیادین در ابزار کار مذکور شد. گرایش فزاینده به استاندارد کردن اصول و روش‌های حسابداری در کشورهای صنعتی که از اوایل دهه‌ی ۱۹۷۰ آغاز شد و اقدام به هماهنگ نمودن روش‌های مالی در کشورهای عضو جامعه اروپا به سال ۱۹۷۲ و تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابداری از اواخر دهه مذکور را می‌توان نتیجه آن دانست.

اما در ایران:

نقطه آغازین را می‌توان با حکومت خسرو انوشیروان مرتبط نمود که به منظور تشخیص مالیه‌ها، اموال زمین‌های مزروعی کشور ممیزی شده و مشخصات کلی که تعیین مساحت انواع زمین و نوع محصول بود ثبت گردید و توسعه آن با ایجاد سطوح مختلف در دوره سلجوقیان و تکامل آن در زمان قاجاریه مرتبط می‌باشد.

تدریس رشته حسابداری در مدرسه دارالفنون به سال ۱۲۹۰ شمسی در زمان استاد علی اکبر دهخدا و تلاش و کوشش پیشگامانی چون سید مهدی خلیق رضوی، علی اصغر آموخته و مرتضی برومند در دهه ۱۳۲۰ و همچنین پیگیری فعالیت‌های مذکور توسط شادروان اسماعیل عرفانی و حسن سجادی‌نژاد در دهه ۱۳۳۰ را می‌توان نقطه عطف حسابداری نوین در ایران دانست.

در دهه‌های بعد انتشار کتاب‌های متنوع و متعدد حسابداری که با همکاری مؤلفان و مترجمان مختلف به ویژه در سال‌های اخیر انجام گرفت بر دامنه و شتاب این حرکت افزود. همچنین ایجاد «سازمان حسابرسی» و اخیراً «انجمن حسابداران ایران» را می‌توان از پی‌گیری‌های مستمر جهت رشد و توسعه حسابداری در ایران به شمار آورد. ولی هنوز در نیمه راه هستیم و امیدواریم با نگارش و تکامل «استانداردهای حسابداری ملی ایران» و اعمال آن به وسیله حسابداران بتوانیم شاهد تکامل این حرفه در کشور عزیز خود ایران باشیم. شاید قبل از پیوستن ما به ابدیت باشد. نمی‌دانیم!

عبدالکریم مقدم - دکتر صابر خندان علمداری - سید مهدی محمد حسینی